

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського**

«Актуальні проблеми приватного та публічного права»

**Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 92-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

**2 квітня 2021 року
м. Харків**

УДК 349.2:342.727
ББК 67.305
А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 92-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (2 квітня 2021 року). – Харків, 2021. – 333 с.

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди ЕКhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ
СЕКЦІЯ «ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

<i>ПРОЦЕВСЬКИЙ В.О., НОВІКОВ Д.О.</i> ВЧЕННЯ О.І. ПРОЦЕВСЬКОГО ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЙ НОРМ ТРУДОВОГО ПРАВА	9
<i>ВИШНОВЕЦЬКА С.В.</i> ПЕРЕВЕДЕННЯ НА ДИСТАНЦІЙНУ РОБОТУ ЯК СПОСІБ ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ В ТРУДОВОМУ ПРАВІ.....	12
<i>КЛЕМΠΑРСЬКИЙ М.М., НАЗИМКО О.В.</i> ЩОДО СПОСОБІВ ВЗАЄМОДІЇ МІЖНАРОДНИХ ТРУДОВИХ СТАНДАРТІВ І НАЦІОНАЛЬНОГО ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	14
<i>КОВАЛЕНКО О.О.</i> ПРИНЦИП СПРАВЕДЛИВОСТІ ЯК ЗАСАДА ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	18
<i>КОЛЄСНИК Т.В.</i> НАГЛЯД І КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ	21
<i>КУЧМА О.Л.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК НА ТЕРИТОРІЇ РОБОТОДАВЦЯ.....	24
<i>МЕЛЬНИК К.Ю.</i> СУЧАСНІ ЗАКОНОТВОРЧІ ПІДХОДИ ДО СФЕРИ ДІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ.....	28
<i>МЕЛЬНИЧУК Н.О.</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГНУЧКОГО РЕЖИМУ РОБОЧОГО ЧАСУ	31
<i>МОГІЛЕВСЬКИЙ Л.В.</i> ДО ПРОБЛЕМИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, СПОСОБИ ТА ЗНАЧЕННЯ.....	33
<i>ПОДОРОЖНІЙ Є.Ю.</i> РОЛЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО АКТУ У МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ТРУДОВОМУ ПРАВІ.....	36
<i>ТОМАШЕВСКИЙ К.Л.</i> ИСТОРИЯ РАЗРАБОТКИ И СТРУКТУРА ПРОЕКТА ЗАКОНА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ «ОБ ОБЪЕДИНЕНИЯХ НАНИМАТЕЛЕЙ».....	39
<i>ЧАНИШЕВА Г.І.</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЕКТИВНОГО ТРУДОВОГО ПРАВА В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	42
<i>ШАБАНОВ Р.І.</i> КОНЦЕПЦІЯ ГІДНОЇ ПРАЦІ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ НАУКИ ТРУДОВОГО ПРАВА І ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	46
<i>ЩЕРБИНА В.І.</i> ДИСЦИПЛІНАРНЕ МАТЕРІАЛЬНЕ ПРАВООПОРУШЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	49
<i>ПРОЦЕВСЬКИЙ В.О., БОРОДИНА О.В.</i> ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТІВ СУДІВ.....	52
<i>ВЕНЕДІКТОВ В.С., ЛАТИШЕВА В.О.</i> ВІДПУСТКА БЕЗ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД СОЦІАЛЬНИХ ВІДПУСТОК	55

seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/77e984b2340a11e8a149e8cfbedd2503?jfwid=
=k3id7tf7e

9. Трудовой кодекс Республики Армения от 14 декабря 2004 года №ЗР-124.
<http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=2131&lang=rus>

УДК 349.2

Orcid 0000-0003-2862-3341

Шабанов Роман Іванович,
проректор з науково-педагогічної роботи,
соціально-економічних і правових питань,
професор кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені професора О.І. Процевського
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди,
доктор юридичних наук, професор

КОНЦЕПЦІЯ ГІДНОЇ ПРАЦІ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ НАУКИ ТРУДОВОГО ПРАВА І ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Трансформація світу в останні десятиліття привела до розширення торгівлі, ускладнення виробничих систем, посилення конкуренції серед працівників. Зайнятість стала більш різноплановою, а глобалізація дозволила створити економічні канали між країнами, які можуть стимулювати зростання економіки, але одночасно й поглиблювати економічний спад, соціальну нерівність, прекарізацію населення та формувати дефіцит так званої гідної праці. Треба вказати, що гідна праця є такою працею, в якій права працівників захищені, яка приносить адекватну винагороду, забезпечує соціальну захищеність, залишає час для інших сторін життя і відкриває шлях соціальної інтеграції. Саме на цю характеристику праці з правової і соціальної точки зору неодноразово звертав увагу наш вчитель, доктор юридичних наук, професор Олександр Іванович Процевський у своїх дослідженнях [1-5]. Олександр Іванович навчав своїх багатьох вихованців, що тільки через гідне ставлення до людини можливий розвиток як кожної особистості, так і суспільства й держави в цілому.

З позиції науки трудового права концепція гідної праці охоплює такі ключові складові: «1) можливість отримати роботу для кожної людини, яка бажає працювати, оскільки гідна праця неможлива без наявності роботи як такої; 2) робота в умовах свободи – робота повинна бути вільно обраною, а не нав'язаною людині примусово; 3) основою гідної праці є повна і продуктивна зайнятість, здорові умови і справедлива оплата праці працівників; 4) формування активної державної політики, яка б органічно забезпечила загальне зростання якості життя всього суспільства; 5) збалансованість

врахування інтересів сімей, суспільства і роботодавців; б) створення достатньої кількості продуктивних і якісних робочих місць та надання можливості інклюзивного доступу до них для всіх» [6, с. 202]. Себто концепція гідної праці є засобом, який дозволяє широко розповсюдити результати соціального, технологічного прогресу і закласти основи збалансованої та інклюзивної моделі розвитку, є основою соціальної мобільності й прагнення людей досягти добробуту і реалізувати свою здатність до праці.

З 2012 року Україна планомірно приєднувалась до трьох Програм гідної праці Міжнародної організації праці. На сьогодні чинною є Програма гідної праці для України на 2020-2024 роки [7]. Реалізація Програми гідної праці має допомогти вирішити основні проблеми у сфері трудових відносин, з якими стикається Україна, а саме: низький рівень зайнятості з вираженим гендерним розривом; висока еміграція робочої сили; високий рівень безробіття та економічної неактивності серед молоді; відчутна невідповідність кваліфікації потребам ринку праці. У Програмі визначається, що вирішення цих проблем ні у якому разі не може передбачати посилення «гнучкості» ринку праці шляхом звуження соціально-трудова гарантій для працівників: «хоча трудове законодавство й потребує модернізації, існує значний ризик того, що запропоновані реформи не забезпечать належного балансу вимог щодо більшої гнучкості та належного захисту праці та соціального забезпечення працівників у вразливому становищі» [7].

Саме тому у Програмі гідної праці на 2020-2024 роки було виділено такі пріоритетні напрямки впровадження концепції гідної праці для України: 1) покращений соціальний діалог (реформовані Національна та територіальні соціально-економічні ради як ефективні платформи для діалогу, сильні соціальні партнери, покращені колективні переговори на галузевому рівні); 2) інклюзивна та продуктивна зайнятість (сучасні та ефективні послуги служби зайнятості, скорочено невідповідність кваліфікації потребам ринку праці, удосконалені навички підприємництва); 3) поліпшені умови праці та соціальний захист (покращена відповідність міжнародним трудовим нормам законодавства і правозастосовного механізму з питань безпеки та гігієни праці і переходу до формальної економіки; покращений захист, рівень та рівність заробітної плати; поліпшене охоплення та сталість соціального захисту, подолання насильства і домагань на робочому місці). На переконання авторів Програми гідної праці, формування та реалізація заходів у вказаних напрямках зможе посилити перспективи реального втілення концепції гідної праці для України.

Провідна роль у цьому процесі, безсумнівно, буде надаватися трудовому законодавству. Це твердження доводиться, наприклад, тим, що 8 лютого 2021 року на позачерговому засіданні Кабінет Міністрів України схвалив проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо визначення поняття трудових відносин та ознак їх наявності» [8], 9 лютого 2021 року його було зареєстровано у Верховній Раді України за №

5054. Цей законопроект передбачає формування правового фундаменту для зменшення неформальної зайнятості на вітчизняному ринку праці і відповідно посилення захищеності суб'єктів трудових правовідносин, особливо працівників, які працюють без укладення трудового договору та не мають гарантій, передбачених трудовим законодавством. Крім того, у минулому році до Кодексу Законів про працю України були внесені зміни щодо врегулювання дистанційної роботи, що особливо важливо для втілення концепції гідної праці під час пандемії COVID-19.

Таким чином, концепція гідної праці, безперечно, зважаючи на її значення у піднесенні людської праці на новий творчий рівень в умовах інформаційного суспільства, є провідним напрямком розвитку науки трудового права і трудового законодавства. На сьогодні трудове законодавство вже трансформується під потреби впровадження концепції гідної праці, а наука трудового права, базуючись на гуманістичних ідеалах та постулатах, сформульованих Олександром Івановичем Процевським, все активніше породжує актуальні та якісні дослідження у цьому напрямку.

Список використаних джерел:

1. Процевский А. И. Гуманизм норм советского трудового права. Харьков: Изд-во при Харьк. ун-те, 1982. 150 с.
2. Процевський О. І. Новий зміст права на працю – основа реформування трудового законодавства України. Право України. № 6. 1999. С. 101-105.
3. Процевський О. І. Чи дійсно сучасному трудовому праву притаманні «каральна» і «репресивна» функції? Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Серія Право. 2009. Вип. 12. С. 5-20.
4. Процевський О. І. Чи дійсно держава не гарантує громадянам право на працю? Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Серія Право. 2013. Вип. 20. С. 10-18.
5. Процевський О. І. Методологічні засади трудового права: монографія. Харків: ХНАДУ, 2014. 259 с.
6. Шабанов Р. І. Концепція «гідної праці» як стрижень активної державної політики у сфері зайнятості населення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2014. Вип. 24. Т. 2. С. 201-204.
7. Програма гідної праці для України на 2020-2024 роки. URL: http://employers.org.ua/media/wcms_768827.pdf (дата звернення: 04.03.2021).
8. Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо визначення поняття трудових відносин та ознак їх наявності: проект Закону України від 09 лютого 2021 року № 5054. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71071(дата звернення: 04.03.2021).